

Навчальна дисципліна «Європейська інтеграція України»

ТЕМИ ТА ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1

Зародження та розвиток ідей і концепцій Єдиної Європи

План

1. Еволюція традиційних федералістських теорій європейського об'єднання.
2. Неофункціоналістський напрямок дослідження європейської інтеграції.
3. Проблеми європейської інтеграції у світлі сучасних політологічних і соціологічних досліджень

Основна література:

1. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 172 с.
2. Кіш Єва. Пошук теоретичних моделей європейської інтеграції // Політичний менеджмент. – 2004. - № 6 (9). – С. 103-114
3. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. - К., 2001.- С.12-34.
4. Айзінг Р. Європеїзація та інтеграція. Концепти дослідження // Європейська інтеграція / Уклад. М. Яхтенфукс, Б. Колер-Кох; Пер. з нім. М. Яковлева. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С.255-274.
5. Браницкий А.Г. Интеграционные процессы в Западной Европе в 1955-1966 гг.: Успехи и болезни роста // Вестник Нижегородского университета им. Н.И.Лобачевского. Серия: международные отношения / политология, регионоведение. – 2003 .– № 1 // Режим доступа: http://www.unn.ru/pages/issues/vestnik/9999-0200_West_MO_2003_1/27.pdf
6. Бусыгина И. Асимметричная интеграция в Евросоюзе // Международные процессы. – 2007. – Том 5. Номер 3(15).

Додаткова література

7. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування. – К. – 2009.- С.5-19.
8. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К.: Смолоскип, 2002.
9. Вархотова В.А. Основные тенденции развития идеи вечного мира в истории социально-политической мысли Европы Нового и Новейшего времени // SCHOLA-2009: Сборник научных статей факультета политологии Московского государственного университета имени М. В. Ломоносова / Под общ. ред. А. Ю. Шутова и А. А. Ширинянца; сост. А. И. Волошин, Э. А.

Козьменко. — М.: Издательство «Социально-политическая МЫСЛЬ», 2009. — с.84-87

10. Finn Laursen. Theories of European Integration // Режимдоступу:http://eui.lib.tku.edu.tw/download.php?filename=49_31599d65.pdf&dir=archive&title=Theories+of+European+Integration
11. Haas E. The Limits to Functional Co-operation // Basic Texts in International Relations. The Evolution of Ideas about International Society/ the estate of Evan Luard, 1992.
12. Kielmansegg P. Legitimationsprobleme politischer Systeme. — Opladen: Westdt. Verl., 1976. — 288 S.
13. The Crisis of representation in Europe / Ejik. — London: Frank Cass, 1995. — 226 p.

Тема 2

Європейська інтеграція: передумови і етапи розвитку.

План

1. Передумови і початок європейської інтеграції (1945-1957 роки).
2. Перехідний період європейської інтеграції (1958-1969 роки). Перше розширення європейського співтовариства (1969-1973 роки).
3. Вплив світової економічної кризи на розвиток європейського співтовариства (1973-1984 роки).
4. Активізація європейських інтеграційних процесів у 1985-1992 роках.
5. Європейський Союз у 90-ті роки: новий етап розвитку.

Основна література:

1. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 172 с.
2. Кіш Єва. Пошук теоретичних моделей європейської інтеграції // Політичний менеджмент. — 2004. - № 6 (9). — С. 103-114
3. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. - К., 2001.
4. Копійка В.В. Європейський Союз: історія і засади функціонування. — К. — 2009.
5. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. — К.: Смолоскип, 2002.
6. Айзінг Р. Європеїзація та інтеграція. Концепти дослідження // Європейська інтеграція / Уклад. М. Яхтенфукс, Б. Колер-Кох; Пер. з нім. М. Яковлева. — К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. — С. 255-274.
7. Браницкий А.Г. Интеграционные процессы в Западной Европе в 1955-1966 гг.: Успехи и болезни роста // Вестник Нижегородского университета им. Н.И.Лобачевского. Серия: международные отношения / политология, регионоведение. — 2003. — № 1 // Режим доступу: http://www.unn.ru/pages/issues/vestnik/9999-0200_West_MO_2003_1/27.pdf

8. Бусыгина И. Асимметричная интеграция в Евросоюзе//Международные процессы. – 2007. – Том 5. Номер 3(15).

Додаткова література

9. Вархотова В.А. Основные тенденции развития идеи вечного мира в истории социально-политической мысли Европы Нового и Новейшего времени// SCHOLA-2009: Сборник научных статей факультета политологии Московского государственного университета имени М. В. Ломоносова / Под общ. ред. А. Ю. Шутова и А. А. Ширинянца; сост. А. И. Волошин, Э. А. Козьменко. — М.: Издательство «Социально-политическая МЫСЛЬ», 2009. — с.84-87.
10. Дайсон К. Економічний і валютний союз як процесевропеїзації// Європейська інтеграція/Уклад. М.Яхтенфукс, Б. Колер-Кох; Пер. з нім. М. Яковлева. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С.168-188
11. Дейвіс Норман. Європа. Історія / Переклав з англ. П. Таращук. - Вид. 2-ге. - К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2001.
12. Джеджора О. Історія Європейської Цивілізації.-Львів, 1999.
13. Ruppert, A., Die Integrationsgewalt (1969), 84 S.
14. Sandholtz W. Membership Matters: Limits on the Functional Approach to the European Institutions // Journal of Common Market Studies. – Oxford, 1996. – № 34.
15. Political representation and legitimacy in the European Union / Oxford; New York: Oxford University Press, 1999. – XIV, 306 p.
16. Merquior J. G. Rousseau and Weber. Two Studies in the Theory of Legitimacy. – L.: Routledge and Kegan Paul, 1980.
17. Burgess M. Federalism and European union: the building of Europe, 1950-2000. – London : Routledge, 2000. – XIII, 290 p.

Тема 3

Розвиток відносин України з Європейським Союзом на шляху європейської інтеграції.

План

1. Розвиток відносин між Україною і ЄС.
2. Критерії розширення і поглиблення європейської інтеграції та Україна.
3. Фактори стримування руху України до Європи.
4. Українсько - російські взаємовідносини в контексті європейської інтеграції

Основна література:

1. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами // Режим доступу: http://www.europexxi.kiev.ua/ukrainian/ukraine_eu/020.html

2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС від 14.06.2014р. //Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pd](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pd)
3. Українана шляху до Європи / упоряд. В. Ш. Шкляр, А.В. Юричко. – К.: Етнос, 2007. – 494с.
4. Чебаненко, О. Основні результати і проблемивиконання Плану дій "Україна - ЄС" / О. Чебаненко, Д. Ковриженко // Політика і час. – 2007. – № 3. – С.24-28.
5. Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу : Постанова Кабінету Міністрів України // Офіційний вісник України. – 2004. – № 42. – С. 35-42.
6. Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми/ За ред. В.П. Горбатенка: Монографія. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005.
7. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 172 с.
8. Клинова-Дацюк Г.Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі: навчальний посібник. – Рівне: НУВГГ, 2012 – С.92-116.
9. КішЄва. Пошук теоретичних моделей європейської інтеграції // Політичний менеджмент. – 2004. - № 6 (9). – С. 103-114.

Додаткова література

10. Копійка В.В. Європейський Союз: досвід розширення і Україна. - К., 2005.
11. Кравчук І.В. (Частина I у співавторстві з Парапаном М.В., частини II, III); Парапан М.В. (Частина I у співавторстві з Кравчук І.В.). Гармонізація національних правових систем з правом ЄС. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 320с.
12. Українана шляху європейської інтеграції. Науково-практичний збірник матеріалів. - К., 2000.
13. Мельник, Н. Проблема нейтралітету в зовнішній політиці України / Н. Мельник // Політика і час: суспільно-політичний журнал / Міністерство закордонних справ України. – 2007. – № 4. – С.44-48.
14. Мелконян, М. К. Российско-европейскиенаучные контакты по приоритетным тематическим направлениям и рамочные программы Евросоюза [Электронный ресурс] / М. К. Мелконян. – 2004.
15. Юданов, Ю. Единоевропейское пространство и Россия / Ю. Юданов // Мировая экономика и международные отношения. – 2005. – № 2. – С.48-53.
16. Dreier, R. and Schwegmann, F. (eds) Probleme der Verfassungsinterpretation (1976).
17. Duchenn F. Jean Monnet. The First Statesman of Interdependence. N. Y – London: Norton and Company, 1994.
18. Duff A. The Main Reforms // Maastricht and Beyond. The Treaty of Nice explained / edited by Martyn Bond and Kim Feus. – London : Federal Trust for Education and Research, 2001. – 291 p.

19. Elster J., O'ffe C., Preuss U.K.. Institutional Design in Post Communist Societies Rebuilding the Ship at Sea. – Cambridge: Cambridge University Press, 1998. – 740 p.
20. Erne, R. et al. (eds), Transnationale Demokratie – Impulse für ein demokratisch verfasstes Europa. – Frankfurt, 1995. – 540 S.

Тема 4

Євроатлантична інтеграція України.

План

1. Історія створення і розвитку НАТО.
2. Порядок вступу нових членів до НАТО
3. Інституційна структура та штаб-квартира НАТО.
4. Діяльність НАТО.
5. Співробітництво НАТО з ЄС.
6. Розвиток відносин Україна – НАТО.

Основна література:

1. Угода про асоціацію між Україною та ЄС від 14.06.2014р. //Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pd](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pd)
2. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 172 с.
3. Критерії членства в СОТ, ЄС та НАТО. Інтеграційні перспективи України. Аналітичне дослідження. – К., 2007.
4. Клинова-Дацюк Г.Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі: навчальний посібник. – Рівне: НУВГГ, 2012 – С.117-155.
5. Лисяк-Рудницький І. Україна між Сходом та Заходом // Лисяк-Рудницький І. Історичні есе.- К., 1994.- Т.1.- С. 1-11.
6. Мельник, Н. Проблема нейтралітету в зовнішній політиці України / Н. Мельник // Політика і час: суспільно-політичний журнал / Міністерство закордонних справ України. – 2007. – № 4. – С.44-48.
7. Палій, О. Європейська система безпеки не буває без НАТО / О. Палій // Політика і час. – 2007. – № 2. – С. 37-39.
8. Поліщук, О. На євроатлантичному просторі безпеки / О. Поліщук // Політика і час. – 2006. – № 10. – С.22-25.

Додаткова література

9. Хандогій, В. Десять років особливого партнерства України з НАТО: мовою фактів / В. Хандогій // Політика і час: суспільно-політичний журнал / Міністерство закордонних справ України. – 2007. – № 7. – С. 14-18.
10. Хмелько, В. Отношение граждан Украины к ее вступлению в Евросоюз и НАТО и их оценка своей осведомленности об этих организациях / В. Хмелько // Социология :теория, методы. маркетинг. – 2006. – № 1. – С.71-87.
11. Храбан, І. Концепції колективної та кооперативної міжнародної безпеки / І. Храбан // Політика і час. – 2006. – № 1. – С.24-30.
12. Храбан, І. США, НАТО і безпека Європи / І. Храбан // Політика і час. – 2006. – № 7. – С.35-40.

13. Campagnolo, U., Repubblica Federale Europea (1945).
14. Castiglione D. Contracts and Constitutions // Democracy and Constitutional Culture in the Union of Europe. – London: Lothian Foundation Press, 1995.
15. Commission of the EC 1973. Declaration on the European identity // Bull. EC. 12 (Clause 2501) 11s-27.
16. Conference report on the working parties, Document AK III/p. 10.
17. Corbett R. Representing the People // Maastricht and Beyond. Building the European Union / Ed. by DuS A., Finder J. and Pryce R. L.: Routledge, 1994.

Тема 5

Правові засади адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

План

1. Нормативно-правові засади адаптації Українського законодавства до законодавства ЄС.
2. Стадії процесу адаптації правової системи України до права ЄС.
3. Загальнодержавна програма адаптації права України до права ЄС.

Основна література:

1. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами // Режим доступу: http://www.europexxi.kiev.ua/ukrainian/ukraine_eu/020.html
2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС від 14.06.2014р. // Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pd](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pd)
3. Угода про формування Єдиного економічного простору // Офіційний вісник України. – 2004. – № 26. – С.244-252.
4. Клинова-Дацюк Г.Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі: навчальний посібник. – Рівне: НУВГГ, 2012 – С.93-116.
5. Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу : Постанова Кабінету Міністрів України // Офіційний вісник України. – 2004. – № 42. – С. 35-42.
6. Деякі питання координації діяльності органів виконавчої влади у сфері європейської інтеграції : Закон України // Офіційний вісник України. – 2005. – № 9. – С. 23-26.
7. Україна на шляху до Європи / упоряд. В. Ш. Шкляр, А.В. Юричко. – К.: Етнос, 2007. – 494с.
8. Грицяк І.А. Право та інституції Європейського Союзу. Навч. посібник.- К.: К.І.С., 2004.
9. Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми/ За ред. В.П. Горбатенка: Монографія. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005.
10. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 172 с.

Додаткова література

11. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К.: Смолоскип, 2002.
12. Пирожков, С. Проблеми реалізації транзитного потенціалу України у контексті розширення ЄС і формування ЄЕП / С. Пирожков, Д. Прейгер, І. Малярчук // Економіка України. – 2005. – № 3. – С.4-20.
13. Шпакович, О. Вплив права Європейського Союзу на внутрішнє право третіх країн / О. Шпакович // Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал / Верховна Рада України. – 2007. – № 5--6. – С.72-74.
14. Шпек, Р. Україна - ЄС: крок до членства / Р. Шпек // Політика і час: суспільно-політичний журнал / Міністерство закордонних справ України. – 2007. – № 5. – С. 8-11.
15. Le concept d'association dans les accord passes par la Communaute: Essai de clarification / Direction Tchakaloff M.-F. - Bruxelles, 1999
16. Mitterrand F. Allocution prononceelors de l'onverture de la Conference sur la dimension humaine de la C. S. E. a la Sorbonne; Paris, 30 mai 1989. — (P.): Presidence de la Republique. Service de presse, 1989. — 5 p. in recto.
17. Preston C. Poland and EU Membership: Current Issues and Future Prospects // Journal of European Integration. — 1998. - V. 21. - № 2, p.173-182

Тема 6

Інституційний механізм адаптації законодавства України до законодавства ЄС

План

1. Інституційна структура органів в Україні з адаптації законодавства України до законодавства ЄС.
2. Координуючі органи з адаптації законодавства МКР, Національна рада, Державна рада: склад та повноваження.
3. Координаційна рада.
4. Державний департамент з питань адаптації законодавства.

Основна література:

1. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами // Режим доступу: http://www.europexxi.kiev.ua/ukrainian/ukraine_eu/020.html
2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС від 14.06.2014р. //Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pd](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pd)
3. Угода про формування Єдиного економічного простору // Офіційний вісник України. – 2004. – № 26. – С.244-252.
4. Клинова-Дацюк Г.Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі: навчальний посібник. – Рівне: НУВГГ, 2012 – С.93-116.
5. Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу : Постанова Кабінету Міністрів України // Офіційний вісник України. – 2004. – № 42. – С. 35-42.

6. Деякі питання координації діяльності органів виконавчої влади у сфері європейської інтеграції : Закон України // Офіційний вісник України. – 2005. – № 9. – С. 23-26.
7. Україна на шляху до Європи / упоряд. В. Ш. Шкляр, А.В. Юричко. – К.: Етнос, 2007. – 494с.
8. Грицяк І.А. Право та інституції Європейського Союзу. Навч. посібник.- К.: К.І.С., 2004.
9. Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми/ За ред. В.П. Горбатенка: Монографія. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005.

Додаткова література

10. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 172 с.
11. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К.: Смолоскип, 2002.
12. Пирожков, С. Проблеми реалізації транзитного потенціалу України у контексті розширення ЄС і формування ЄЕП / С. Пирожков, Д. Прейгер, І. Малярчук // Економіка України. – 2005. – № 3. – С.4-20.
13. Шпакович, О. Вплив права Європейського Союзу на внутрішнє право третіх країн / О. Шпакович // Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал / Верховна Рада України. – 2007. – № 5--6. – С.72-74.
14. Behrmann A., Schiele S. Verfassungspatriotismus als Ziel politischer Bildung. – Schwalbach/Ts.: Wochenschau-Verl., 1993. – 248 S.
15. Bellamy R., Castiglione D. Building the Union: the nature of sovereignty in the political architecture of Europe // MacCormick N. Constructing legal systems, 1997. — P. 91-115

Тема 7

Кадрове, інформаційне, нормативне та фінансовезабезпечення процесу адаптації права України до права ЄС.

План

1. Кадровезабезпечення процесу адаптації права України до права ЄС.
2. Інформаційне забезпечення адаптації права України до права ЄС.
3. Фінансування адаптації права України до права ЄС.
4. Контроль за відповідністю проектів правових актів України праву ЄС.

Основна література:

1. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами // Режим доступу: http://www.europexxi.kiev.ua/ukrainian/ukraine_eu/020.html
2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС від 14.06.2014р. //Режим доступу: [http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_\(body\).pd](http://www.kmu.gov.ua/kmu/docs/EA/00_Ukraine-EU_Association_Agreement_(body).pd)
3. Угода про формування Єдиного економічного простору // Офіційний вісник України. – 2004. – № 26. – С.244-252.

4. Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу : Постанова Кабінету Міністрів України // Офіційний вісник України. – 2004. – № 42. – С. 35-42.
5. Деякі питання координації діяльності органів виконавчої влади у сфері європейської інтеграції : Закон України // Офіційний вісник України. – 2005. – № 9. – С. 23-26.
6. Клинова-Дацюк Г.Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі: навчальний посібник. – Рівне: НУВГГ, 2012 – С.93-116.
7. Україна на шляху до Європи / упоряд. В. Ш. Шкляр, А.В. Юричко. – К.: Етнос, 2007. – 494с.
8. Грицяк І.А. Право та інституції Європейського Союзу. Навч. посібник.- К.: К.І.С., 2004.
9. Європейська інтеграція України: Політико-правові проблеми/ За ред. В.П. Горбатенка: Монографія. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005.
10. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 172 с.
11. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К.: Смолоскип, 2002.
12. Пирожков, С. Проблеми реалізації транзитного потенціалу України у контексті розширення ЄС і формування ЄЕП / С. Пирожков, Д. Прейгер, І. Малярчук // Економіка України. – 2005. – № 3. – С.4-20.
13. Шпакович, О. Вплив права Європейського Союзу на внутрішнє право третіх країн / О. Шпакович // Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал / Верховна Рада України. – 2007. – № 5--6. – С.72-74.

Додаткова література

14. Кордон М.В. Європейська та євроатлантична інтеграція України. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 172 с.
15. Посельський В. Європейський Союз: інституційні основи європейської інтеграції. – К.: Смолоскип, 2002.
16. Пирожков, С. Проблеми реалізації транзитного потенціалу України у контексті розширення ЄС і формування ЄЕП / С. Пирожков, Д. Прейгер, І. Малярчук // Економіка України. – 2005. – № 3. – С.4-20.
17. Шпакович, О. Вплив права Європейського Союзу на внутрішнє право третіх країн / О. Шпакович // Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал / Верховна Рада України. – 2007. – № 5--6. – С.72-74.
18. Böckenförde E.-W. Die Rechtsauffassung im kommunistischen Staat. – Frankfurt a. M., 1967. – 135 S.
19. Briefing on the Institutional Aspects of Enlargement of the EU / EP Task Force Note No. 15. – Brussels, 2000.

Тема 8

Україна і Болонський процес

План

1. Започаткування Болонського процесу в Європі.

2. Цілі Болонського процесу.
3. Завдання кредитно-модульної системи
4. Очікувані наслідки кредитно-модульної системи.
5. Процес інтеграції України до європейського наукового простору.

Основна література:

1. На шляху до Європейського простору вищої освіти: відповіді на виклики глобалізації (Комюніке Конференції міністрів європейських країн м. Лондон, 16-19 травня 2007) // Освіта України: МОН України, АПН Укр., Профсп. прац. освіти і науки, ВАК Укр., Вид. "Пед.преса". – 2007. – № 41(829). – С. 5-6.
2. Язвинська, О. До спільного освітнього простору / О. Язвинська // Політика і час. – 2006. – № 2. – С.66-73.
3. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами // Режим доступу: http://www.europexxi.kiev.ua/ukrainian/ukraine_eu/020.html
4. Угода про формування Єдиного економічного простору // Офіційний вісник України. – 2004. – № 26. – С.244-252.
5. Андрущенко В. Філософія освіти в постболонському просторі // Вища освіта України. 2006. - №1. – С.5-6.
6. Джура О. Болонський процес як прояв модернізації освіти // Вища освіта України. – 2008. - №4. – С.58-64.
7. Мороз М. Болонський процес – це конкретні рішення та дії // Вища освіта України. – 2005. - №1(15) – С.29-36.
8. Яновський В.В. Болонський процес: шляхом європейської інтеграції // Дзеркало тижня. – 2003. - №40. – 18-24 жовтня. – С.17.

Додаткова література

10. Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу : Постанова Кабінету Міністрів України // Офіційний вісник України. – 2004. – № 42. – С. 35-42.
11. Деякі питання координації діяльності органів виконавчої влади у сфері європейської інтеграції : Закон України // Офіційний вісник України. – 2005. – № 9. – С. 23-26.
12. Україна на шляху до Європи / упоряд. В. Ш. Шкляр, А.В. Юричко. – К.: Етнос, 2007. – 494с.
13. Шпакович, О. Вплив права Європейського Союзу на внутрішнє право третіх країн / О. Шпакович // Віче: теоретичний і громадсько-політичний журнал / Верховна Рада України. – 2007. – № 5-6. – С.72-74.
14. Клинова-Дацюк Г.Д. Україна та інтеграційні процеси в сучасній Європі: навчальний посібник. – Рівне: НУВГГ, 2012 – С.93-116.
15. Шпек. Р. Україна - ЄС: крок до членства / Р. Шпек // Політика і час: суспільно-політичний журнал / Міністерство закордонних справ України. – 2007. – № 5. – С. 8-11.

